

prej do slavnosti petdesetletnice vladarskega nastopa, kajti tedaj bode tak praznik, kakoršnega še Avstrija ni dočkala.

V tem smislu, in da mojim besedam ne bode manjkala krona ali glavni namen, prosim velečislane goste, povzdignite čaše in zakličite z menoj: Njih cesarsko in kraljevo veličanstvo, naš premilostni cesar in gospod in vsa njihova slavna prevzvišena vladarska hiša: živeli!

Cerkvene zadeve.

Prelat Fran Kosar.

„Kdor svojih slavnih prednikov ne časti,
njih vrli naslednik biti ne zasluži.“

Slomšek (Drobt. 1862).

Ljubezen nam ponuja pero in hvaležnost nam ga vsiljuje v roke, da naj opišemo življenje duhovnika po božje volji, slavnega rodoljuba, prelata Frana Kosar-ja, kateremu bilo je ponos, biti slovenske krvi.

Hvaliti sloveče može je dolžnost naša. Povzdigati svoje prednike prebrisane glave in pobožnega duha in slaviti njihova blaga dela in znamenite zasluge, nam je ravno tolika dolžnost, kakor nam je radost, posnemati njih slavne vzglede.

Zlasti pa katoliško tiskovno društvo v Mariboru veže sveta dolžnost, da postavi spomenik svojemu ustanovitelju in dolgoletnemu predsedniku, ki je bil kakor steber svete vere na slovenski zemlji, pa tudi ni maral pogniti se, da bi bil podlaga tujčevi peti. Naj torej nese »Slovenski Gospodar«, ki je glasilo tega društva, rajnega prelata lepo ime med Slovence, da ga ohranijo v blagem spominu, in naj njim kaže verno srce velikega spirituvala slovenskega ljudstva, da ga po vrednosti cenijo!

Opisavati bogato življenje slavnega moža, bo pa težavno delo; vendar to je le tolažbepolna težava, kakor jo občuti ženjica na polji ob bogati žetvi; ta je le takrat prav dobre volje, kedar leži gosto snopje za njo. Moj jezik je, kakor pisék brzopisca, ki bi rad hitro vse povedal; a preobilno gradivo zapira piscu prosto pot, in skromna beseda zapleta se med gostimi zaslugami vrlega moža, da ne more gladko teči. Angelji zapisali so ime Frana Kosarja v bukve življenja, a nam ga treba zapisati v zlate bukve Slovencev.

I. Frana Kosarja mlada leta.

„Lepo sije solnce juterno,
Nem olepša zemljo in nebo;
Lepše mlado lice se svetli
V zarji ljube svete čistosti.“
Slomšek.

Rajni prelat Fran Kosar porodil se je v lepi Savinjski dolini, v »veselih«
Braslovčah tekla je njegova zibelka; sred ličnega trga blizu farne cerkve bil je doma. Njegovi starši bili so imoviti in čislani tržani. Njegov oče Jožef Kosar, usnjar in posestnik bil je povsodi spoštovan, in Braslovčani so si ga radi izbirali za župana. Ko se je Franek rodil 1. septembra 1823. l., vzdigale so Solčavske planine radovedno svoje glave ter gledale tje po Savinjski dolini, in košata Radoha je visoki Ostriči na uho pošepetala, da imajo v Braslovčah »pri Janezu«
(po domače) krst, in gorjata Rinka in zobata Olšava sta stikali glavi ter prerokovali, da bo ta otrok lahko da še nosil škofovo kapo. Bistri Savinji, ki se dan za dnevom v Braslovčah oglašá, mudilo se je nesti materi Savi na jug veseli glas, da je jeden otrok več na svetu, na katerega bo svoje dni ponosna mati Slava. A tudi Oljska gora gledala je vsa zamišljena doli na domačo

hišo dojenca ter je sama pri sebi sodila, da življenje otroka stoprv ne bo brez križevih postaj. (Dalje prih.)

Cerkvena glasba.

V izvrstnem Ljubljanskem »Cerkvenem Glasbeniku«, ki izhaja že 17. leto, beremo večkrat dopise iz raznih krajev slovenskih, kako se goji tu in tam cerkvena glasba. Iz naših krajev se o tem ne najde v omenjenem listu nobeden dopis. Ali se morebiti za cerkveno petje in orgljanje, kakoršno bi moralo biti po cerkvenih postavah, pri nas nikdo nič ne zmeni? Tega nočem danes presojevati. Toda priporočal bi vsem, katerim pripada dolžnost, skrbeti za cerkveno petje in orgljanje, naj si naročijo »Cerkveni Glasbenik«.

V zadnjem listu »Cerkv. Glasb.« mi je posebno ugajal nasvet zastran podučevalnih kurzov in preskušenj; zato ga hočem tukaj objaviti. Je premisleka vreden.

»Leto za letom« piše v združenju 7. in 8. številki »Cerkv. Glasb.« l. 1894 dopisnik iz Grebina na Koroškem, »odkar se je ustanovila orglarska šola v Ljubljani, se izšola ondi precejšnje število orglavcev. Ali so pa vsi zvesti ostali? Ali se vsi ravnaajo po ukih, ki so jih prejeli? Ali zidajo na podlagi, ki so jo v orglarski šoli prejeli, dostojno stavbo v čast sv. Cecilije? Ne, žal da ne! Le malo število ostane zvestih in vsako leto je nekaj begunov vmes. Mnogokrat sem premišljeval, kako bi se temu v okom prišlo in kako bi se izdajalstvo zabilo. Prišel sem do sklepa, da bi se tako napravilo: naj bi se prirejali podučevalni kurzi ali preskušnje za tiste učence, ki so šolo zapustili. Potem se bode vsak učenec sam vadil in izobraževal. Kdor bi se pa ne hotel preskušnji podvreči, naj bi se mu pa pri njegovih dohodkih nekaj odtrgalo, recimo 5—10 gld. To bi moralo veljati brez izjeme za vsacega orglavca, da bi moral tri leta po dokončani orglarski šoli preskušnjo delati priti. Potem bi se tudi pri oddajanju služb vedeli bolj natančno ravnati. Ono leto, ko sem jaz končal orglarsko šolo, nas je delalo skušnjo 12. Naš učenik g. A. F. (Förster) je večkrat opomnil: »Glejte, 12 vas je in pazite, da ne bode med vami izdajalca Judeža . . . itd.«

Resnično, pametna misel! Če je tak nadaljevalni poduk potreben za orglavce, ki so se skozi tri leta v orglarski šoli učili edino le cerkvene glasbe: koliko bolj potrebne so take preskušnje za tiste orglavce, ki se niso tako dolgo učili, ali ki orglarske šole znotraj se videli niso in ki o cerkvenem petju in orgljanju sploh niti nobenega pojma nimajo?! In vendar je njim izročeno tako sveto in vzvišeno opravilo, sodelovati z mašnikom pri najsvetejši daritvi! Menim, da bi se tacega poduka vdeleževali prav radi v obilnem številu vsi orglavci, katerim je mar — ne le za njihov zaslužek, temveč za čast božjo. Orglavcem pa, ki bi se upirali in ne bi hoteli poslušati takega poduka in se ne bi hoteli podvreči preskušnji, bi se ne odtegnilo 5—10 gld., temveč bi se morala odpovedati orglarska služba. —č—

Gospodarske stvari.

Kako se napravi dober sadjevec (tolkla?)

(Dalje.)

Preden začnemo stiskati, naj se krnica z vročo vodo čisto izsnaži, in tudi če smo tropine, katere so bile za jesih namočene, stiskali, mora se, preden bi zopet sadjevec (mošt) stiskali, z vročo vodo politi, da se jesihove glive uničijo. Drozga naj se v koš, oziroma v obroče, trdo stlači in enakomerno stiska. S prvim stiskanjem se ne more ves sok iztisniti, zato se drozga